Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani (judecător S.Grosu)
Dosarul nr. 2a-422/24 (Nr. 2-23068703-03-2a-25042024)

C U R T E A D E A P E L N O R D
Colegiul Civil și de contencios administrativ
D E C I Z I E

25 martie 2025 **mun. Bălți**

Instanța în componența:

Preşedintele ședinței, judecător : **Elena Grumeza**

Judecătorii: **Natalia Costaș, Ivan Parii**

Grefier: **Cristina Țurcanu, Dolghii-Munteanu Victoria**

examinând în ședință judiciară publică apelul declarat Țurcan Timotei,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Țurcanu Timotei către Baban Cristina cu privire la recunoașterea drept defăimătoare a informației și repararea prejudiciului moral,

împotriva hotărârii Judecătoriei Drochia sediul Rîșcani din 06 februarie 2024,

constată:

Pretențiile reclamantului:

La data de 13 mai 2023, Țurcan Timotei depus cerere de chemare în judecată către Baban Cristina cu privire la recunoașterea defăimătoare a informației și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat faptul că, la data de 04.04.2023, a luat cunoştinţă cu comunicatul de presă pe portalul Nord News intitulat: „Războiul” consilierilor din Petruşeni, Rîşcani Cine a tăiat un hectar de nuci? cu următorul conținut:

Un consilier local din satul Petruşeni, raionul Rîşcani împreună cu soţia sa, îşi acuză colegul de la primărie, care este şi fermier, că i-ar fi tăiat o parte din livada de nuci şi că ar ara imaşurile din sat. Ieri, Cristina Baban a descoperit că 70 de pomi de nuci au fost doborâţi. ***Femeia dă vina pe alesul local Timofei Turcanu,cu care au un conflict deja de doi ani.***

Poliţiştii ajunşi la faţa locului nu au găsit careva urme, dar bănuiesc că paguba a fost provocată mult mai devreme; „A fost un conflict cu un agent economic care durează de vreo doi ani cu privire la imașurile arate. Veţi vedea că şi drumurile sunt arate. Nu ne mai

putem deplasa printre imașuri. ***Este agentul economic Turcanu Timofei", a povestit Cristina Baban, fermier.***

Bărbatul este acuzat şi de faptul că în luna februarie, ar fi dat foc la un foișor de pe malul unui lac, arendat de Ion Grosu şi un prieten de-al său. „Cel mai important ne-a spus că nu vom mai avea ce avem, doar că în limba rusă - „te voi distruge", cam aşa. Au fost sesizate organele competente. Nu s-a întreprins nimic, iar rezultatele sunt pe faţă ", a adăugat femeia ".

Comunicatul de presă intitulat: „Războiul" consilierilor din Petruşeni, Rîşcani. Cine a tăiat un hectar de nuci? "este disponibil pe adresa: https://nordnews.md/video-razboiul-consilierilor-din-petruseni-riscani-cine-a-taiat-un-hectar-de-nuci/.

Totodată, menționează că din conținutul publicației abordate, rezultă cert precum că autor al acesteia este pârâta Baban Cristina.

Astfel, informaţia prezentată nu corespunde adevărului, neavând un substrat factologic, iar pârâta Baban Cristina a enunţat o serie de acuzaţii foarte grave, nefondate, informaţii defăimătoare orientate spre a ştirbire a reputaţia mea.

Reclamantul menţionează că nu am tăiat nici un copac de nuci şi nici nu avut posibilitatea să o facă, iar învinuirile nu corespund adevărului şi sunt făcute doar în scop de defăimare.

La fel, a reiterat că, nu a dat foc foişorul de pe malul lacului, arendat de Ion Grosu după cum a indicat pârâta Baban Cristina.

În contextul celor relatate, precum şi în scopul obţinerii unei recompense pentru acţiunile pârâtei şi declaraţiile defăimătoare, soldate cu prejudicii considerabile, a expediat o cerere prealabilă, prin care, în conformitate cu art. 15 din Legea Nr 64 din 23.04.2010, cu privire la libertatea de exprimare, a solicitat dezminţirea informaţiei defăimătoare din comunicatul de presă din 03.04.2023 pe portalul Nord News(https://nordnews.md/video-razboiul-consilieriIor:din-petniseni- (riscani-cine-a-taiat-un-hectar-de-nuci) exprimarea scuzelor si compensarea prejudiciului cauzat în mărime de 100 000 lei.

Cererea prealabilă a fost recepționată de pârâta Baban Cristina la data de 20 aprilie 2023, fapt confirmat prin avizul de recepție a scrisorii, însă în mod tacit s-a refuzat soluţionarea litigiului pe cale amiabilă.

Deoarece pârâta până la moment nu a întreprins absolut nici o măsură în vederea compensării prejudiciului cauzat prin acţiunile sale culpabile şi dezminţirea informaţiei defăimătoare, a fost nevoit să înainteze prezenta acțiune civilă.

La aceste segment, relevă prevederile art. 1 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, potrivit cărora prezenta lege are scopul de a garanta exercitarea dreptului la libera exprimare, precum şi un echilibru între asigurarea dreptului

la libera exprimare şi apărarea onoarei, demnităţii, reputaţiei profesionale şi vieţii private şi de familie ale persoanei.

Reclamantul făcând trimitere la prevederile art. 7, art. 15 alin. (1) şi (2), art. 26 alin. (I) şi (2) art. 29 alin. (1) şi (3) eeiterează că, din comunicatul de presă sus menţionat, reiese că Baban Cristina a comis o acţiune de defăimare în privinţa sa, deoarece a răspândit informaţie falsă, defăimătoare cu indicarea directă a numelui, prenumelui şi funcţiei mele. Postarea cuprinde relatări cu privire la fapte care nu au fost comise de către el.

Mai mult decât atât, menționează că declaraţiile în care a fost învinuit de comiterea unei fapte prejudiciabile de către Baban Cristina, nu corespund realităţii, iar acest fapt s-a confirmat şi prin răspunsul Inspectoratului de Poliţie Rîşcani, care au examinat plângerea pârâtei Baban Cristina.

Opinează că, apariţia acestui comunicat de presă cu informaţii defăimătoare, la care au avut acces un număr foarte mare de persoane, mulţi s-au dat cu părerea, acuzându-l pe nedrept, i s-a cauzat prejudiciu moral pe care îl evaluează la suma de 100 000 lei.

Referitor la mărimea compensației pentru prejudiciul moral cauzat, solicită instanţei de judecată să reţină faptul că pârâta a făcut comunicatul de presă pe portal Nord News, care este urmărit de un număr foarte mare de persoane, iar o parte din aceste persoane sunt cunoscuți, prieteni şi colegi de serviciu cu el.

Mai mult decât atât, consideră că pârâta Baban Cristina a urmărit evident scopul ca învinuirile sale să fie văzute şi auzite de cât mai multe persoane, iar din cauza răspândirii relatărilor false din partea pârâtei Baban Cristina nici nu a putut sărbători sărbătorile pascale, or, comunicatul de presă a fost făcut înaintea sărbătorilor de Paşte, deoarece a avut retrăiri emotive manifestate prin sentimente de umilire, ruşine, dezonoare, disperare, a avut o stare neplăcută de nesiguranţă.

Referitor la mărimea compensaţiei pentru prejudiciul moral cauzat, solicită instanţei de judecată să reţină şi faptul că este fondatorul şi administratorul S.R.L. „ASTNORD-GRUP”, Societate Comercială fondată la 06 martie 2007, care are în posesie şi folosinţă 454,83 ha teren agricol şi 14 angajaţişri, totodată este și consilier local al satului Petruşcni, r-nul Rîşcani, iar acţiunile de defăimare au afectat onoarea, demnitatea şi reputaţia profesională.

Urmare celor expuse, în conformitate cu prevederile Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, dispoziţiile art. art. 1,7.15.26,29 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, art. 7, 28 alin. 1 lit. d), 96, 166, 167 Cod de procedură civilă, solicită –

- recunoaştea defăimătoare informaţia făcută de pârâta Baban Cristina în

comunicatul de presă a portalului Nord News intitulat: …Războiul consilierilor din Petuşeni, *Rîşcani. Cine a* tăiat un hectar de nuci?(disponibil pe adresa:https://nordnews.nid/video4azboiul-consilierilor-din-petniseni-riscani-cine-a-taiat-un-hectar-de-nuci/).

- obligarea pârâtei Baban Cristina să publice o dezminţire care să conţină şi exprimarea scuzelor, pe acelaşi portal Nord News, în cel mult 15 zile de la data intrării în vigoare a hotărârii judecătorești.
- încasarea din contul pârâtei Baban Cristina în beneficiul meu a prejudiciului moral în sumă de 100 000 de lei.
- încasarea din contul pârâtei Baban Cristina în beneficiul meu a cheltuielilor de judecată, în mărime de 3 100 lei.

La data de 10 iulie 2023, în cadrul ședinței de judecată reprezentantul reclamantului, avocatul Iurie Frecăuțan a înaintat o ***cerere de concretizare a pretențiilor*** prin care solicitat:

- de a recunoaște defăimătoare informația făcută de pîrîta Baban Cristina în comunicatul de presă a portalului Nord News intitulat: războiul consilierilor din Petrușeni Rîșcani. Cine a tăiat un hectar de nuci?
- Obligarea pîrîtei Baban Cristina să publice o dezmințire care să conțină și exprimarea scuzelor, pe același portal Nord News, în cel mult 15 zile de la data intrării în vigoare a hotărîrii judecătorești.
- Încasarea din contul pîrîtei Baban Cristina în beneficiul lui Țurcan Timotei a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei.
- Încasarea din contul pîrîtei Baban Cristina în beneficiul lui Țurcan Timotei a cheltuielilor de judecată în mărime de 3 100 lei.

Poziția primei instanțe:

Prin hotărârea Judecătoriei Drochia sediul Rîșcani din 06 februarie 2024, acțiunea înaintată de către Țurcanu Timotei împotriva lui Baban Cristina cu privire la recunoașterea defăimătoare a informației și repararea prejudiciului moral, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

S-a încasat din contul lui Țurcanu Timotei, a.n.*****, c/p ***** domiciliat în ***** în beneficiul lui Baban Cristina, a.n. *****, c/p ***** domiciliată în ***** cheltuielile de asistență juridică în sumă de 4 000, 00 lei.

Solicitarea apelantului:

Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani dom 06.02.2024 emisă la cererea de chemare în judecată înaintată de Țurcan Timotei către Baban Cristina cu privire la recunoașterea defăimătoare a informației și repararea

prejudiciului moral, cu respectarea termenului de declararea a apelului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut de art. 362 alin. (1) Codul de procedură civilă, Țurcan Timotei, reprezentat de avocatul Frecăuțanu Iuri, a contestat-o cu apel la 29.02.2024, depunând cerere de apel nemotivat, prin care a solicitat casarea integrală a hotărârii contestate, emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral. /f.d.5142-143/ La 06.06.2024 a fost depusă cererea de apel motivată cu aceiași solicitare./f.d.163-165/

Argumentele părților:

Poziția apelantului:

În susținerea cererii de apel s-a invocat că, în contradicție cu prevederile art. 239 şi art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă, hotărârea instanţei de fond este una nemotivată, iar concluziile instanţei sunt expuse într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere, fară a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator anexat la dosar şi normele de drept ce reglementează acest aspect.

Cu referire la natura declarațiilor verbale răspândite de către Baban Cristina, menționează că instanţa de fond în mod superficial şi vag a concluzionat că „reprezintă o judecată de valoare bazată pe un substrat factologic suficient, prin urmare, nu există temei de apărare a onoarei şi demnităţii, deoarece ece reclamantul nu a probat prin ce anume i-a fost lezată demnitate si onoare personala " ara a-ş. fundamenta aceste constatări prin prisma unei motivări complete şi convingătoare a hotărârii sale, raportate la cadrul legal ce guvernează spețа.

Or, deşi instanţa de fond a reţinut că declaraţiile lansate de către Baban Cristina nu sunt de natură să aducă atingere onoarei, demnităţii şi reputaţiei, profesionale ale reclamantului, instanţa a omis să să expună asupra explicațiilor reprezentantului intervenientului accesoriu TV „Nord News” în cadrul ședinței de judecata şi anume că Baban Cristina a fost persoana care a solicitat efectuarea reportajului prin prezentarea la faţa locului a echipei de filmare, iar cele expuse de reporter sunt din spusele acesteia.

Notează că, chiar atunci când o declarație constituie o judecată de valoare, proporționalitatea unei ingerințe poate depinde de faptul dacă există un substrat factologic suficient pentru ca declarația contestată, deoarece chiar şi o judecată de valoare fără nici un substrat factologic care s-o susțină poate fi excesivă.

Un alt aspect rămas în opinia apelantului, neelucidat este că prin emiterea hotărârii contestate instanța de fond nu a supus verificării faptul răspândirea relatărilor care constituie obiectul material al prezentului raport litigios, de către Baban Cristina nu a fost depusă diligenţa necesară de a nu contribui la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fară substrat factologic suficient, în condiţiile în care

anume pârâtului îi revine sarcina probațiunii acestui criteriu, conform art. 24 alin. (2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23 aprilie 2010, or în procesul examinării cauzei în instanța de fond s-a stabilit cu certitudine că la data de 03.04.2023 pârâta Baban Cristina a făcut o declarație de presă portalului Nord News.

Mai mult ca atât consideră declarativ argumentul instanței că reclamantul nu și-a exercitat sarcina probațiunii, or reclamantul/apelant a demonstrat că Baban Cristina a fost persoana care a răspândit informația, a adus dovezi că informația răspândită de ultima îl vizează și este defăimătoare în care ultimul este învinuit că a tăiat o parte din livada de nuci, ar ara imașurile din sat şi că în luna februarie, ar fi dat foc la un foișor de pe malul unui lac, arendat de Ion Grosu şi un prieten de-al sau. Tot reclamantul a demonstrat că informația constituie o relatare cu privire la fapte, şi nu o judecată de valoare.

Apelantul, susține poziția expusă în cererea de chemare în judecată și menționează că declarațiile/informația răspândită de Baban Cristina reprezintă o denigrare a onoarei, demnității, reputației profesionale, or afirmațiile date de către ultima, nu au fost probate și dovedite, fiind doar declarative.

Prin urmare, notează că informația răspândită în public, a fost formulată într-o manieră incompatibilă cu valorile unanim recunoscute în societate, cu normele juridice interne şi internaționale care statuează şi asigură dreptul la libera exprimare, reprezentând o lezare a drepturilor fundamentale şi în special ale valorilor ocrotite de stat - onoarea şi demnitatea persoanei.

La data de 09. 10.2024 apărătorul Ciumaș Oleg în interesele pârâtei/intimatei Baban Cristina, prin intermediul poștei electronice a înaintat referință prin care invocă următoarele circumstanțe:

Baban Cristina consideră neîntemeiate cerințele apelantului Țurcan Timotei din motiv că acestea sunt bazate pe circumstanțe de fapt denaturate, cât și pe interpretarea tendențioasă a normelor de drept aplicabile speței.

Astfel, intimata invocă că inseparabilă de democrație, libertatea de exprimare este consacrată într-o serie de instrumente naționale precum art. 32 alin.(1) Constituția Republicii Moldova1, Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010 și internaționale art. 10 Convenția pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale, art. 19 Pactul internațional cu privire la drepturilor civile și politice care promovează acest sistem politic recunoscut ca fiind singurul capabil să garanteze protecția drepturilor omului.

Menționează că instanța de fond, a constatat cert că intimata Baban Cristina, exercitându-și unul din drepturile sale fundamentale nu trebuie să fie sancționată pentru acest fapt.

Consideră hotărârea instanței de fond emisă pe caz a fi una întemeiată și legală deoarece nu poate fi supusă răspunderii pentru alte declarații decât cele făcute de ea, inclusiv și pentru declarațiile autorului materialului jurnalistic, după cum invocă apelantul, când de fapt, face trimitere la declarațiile altei persoane decât intimata.

Cu referire la conținutul declarațiilor prezentate de Baban Cristina în cadrul reportajului prezentat reporterului portalului de știri Nord News, pârâta/intimată relatează faptul că la începutul lunii aprilie anul 2023, Baban Cristina, în urma unui control efectuat la livada de nuci care aparține familiei sale și este amplasată în apropiere de s. Petrușeni, raionul Rîșcani, a depistat că, la o dată nestabilită, în perioada de timp aproximativ din luna februarie 2023 și până la acel moment, persoane necunoscute în mod intenționat urmărind anume scopul deteriorării plantației de nuci (și nu al sustragerii materialului lemnos sau alte acțiuni cu caracter patrimonial sau cel puțin cu o explicație logică) au aplicat lovituri cu un obiect ascuțit la tulpina copacilor. În acest mod au fost deteriorați în total 70 de copaci plantați pe o suprafață de aproximativ 1 ha, fiind astfel cauzat un prejudiciu în sumă de 50.000 lei.

Modul în care a fost acționat, numărul mare al copacilor deteriorați cât și lipsa unui avantaj patrimonial al acestei acțiuni ilegale, au făcut-o pe Baban Cristina să concluzioneze că singurul motiv urmărit al acestor acțiuni este de fapt un act de răzbunare personală îndreptat împotriva familiei sale. Mai mult, această acțiune a fost precedată de un alt incident legat de deteriorarea prin incendiere a unui foișor al familiei sale, care era amplasat pe terenul adiacent lacului arendat. Anume aceste acțiuni au determinat-o ca pe lângă sesizarea cazului la autoritățile competente și anume Inspectoratul de Poliție Rîșcani, să ofere și un interviu jurnaliștilor în cadrul investigației efectuate de aceștia.

Totodată, reiterează că din declarațiile lui Baban Cristina expuse în cadrul materialului jurnalistic rezultă cert că aceasta nu l-a acuzat pe Țurcan Timotei de comiterea unor fapte ilegale după cum invocă apelantul. Aceasta practic s-a referitor doar la Țurcan Timotei ca fiind persoana cu care familia sa se află în relații tensionate de mai mult timp, iar argumentul apelantului că în rezultatul investigațiilor efectuate de autorități s-ar fi constatat că Țurcan Timotei nu a fi comis fapte prejudiciabile, nu poate fi reținut ca o probă ce confirmă caracterul defăimător al declarațiilor intimatei.

Astfel, consideră că intimata Baban Cristina, ca persoană prejudiciată în urma unor acțiuni barbare, soldate cu cauzarea unui prejudiciu material impunător, dar și prin provocarea unei suferințe psihologice majore, prin acordarea acestui interviu s-a folosit de dreptul său fundamental prevăzut de art. 32 alin.(1) al Constituției Republicii Moldova și art. 10 alin.(1) al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care îi garantează libertatea de exprimare, urmărind scopul sesizării

ilegalității comise în privința drepturilor sale de persoane necunoscute la acel moment, și nu a urmărit scopul defăimării apelantului.

La caz, intimata a relatat că informația comunicată de sine în cadrul interviului nu este nici falsă (deoarece circumstanțele comunicate nemijlocit de aceasta legate de deteriorarea copacilor de nuci și existența timp îndelungat a unor relații tensionate între familia sa și a apelantului sunt confirmate prin probele administrate) și nici nu a lezat în careva mod onoarea, demnitatea și reputația profesională a apelantului, deoarece dînsa nu a comunicat nici o informație care să-l vizeze pe apelant direct.

Mai mult, Baban Cristina personal nu a formulat în interviul acordat portalului de știri Nord News nici o acuzație în adresa apelantului Țurcan Timotei. Necătând la acest fapt, art. 12 alin.(4) al Legii cu privire la libertatea de exprimare, îi acordă dreptul persoanei de a se expune și privind vinovăția altei persoanei cu respectarea condițiilor impuse de lege. Astfel, în cazul examinat, din conținutul întregului material jurnalistic se poate deduce cert că, până la momentul efectuării reportajului, pe caz nu exista o hotărâre judecătorească irevocabilă de condamnare a apelantului, că este vorba de opinii, și nu de fapte confirmate, iar faptele pe care se bazează comentariile reporterului erau expuse cu precizie.

Argumentul intimatei expus în materialul jurnalistic legat de faptul că ea a perceput anumite amenințări din partea apelantului se atribuie la noțiunea de judecată de valoarea, reieșind din prevederile art. 2 al Legii cu privire la libertatea de exprimare, având în vedere că reprezintă o opinie care reflectă atitudinea sa față de modul în care a perceput conduita apelantului, iar această opinie a sa este bazată pe un substrat factologic suficient care rezultă din istoricul relației tensionate dintre familia apelantului și intimatei, coroborate cu survenirea la puțin timp (în iarna anului 2023) a două incidente grave care au dus la prejudicii materiale enorme și anume incendierea foișorului amplasat lângă lacul arendat de familia intimatei cât și distrugere plantației de nuci pe o suprafață foarte mare.

Totodată, Baban Cristina nu a făcut afirmații în privința apelantului care să fie apreciate ca fiind un atac grav asupra reputației acestuia iar dacă apelantul consideră că modul în care materialul jurnalistic a prezentat problema sesizată de intimată, ar fi depășit anumite limite, consideră necesar a invoca prevederile art. 4 alin.(3) al Legii cu privire la libertatea de exprimare, care acordă libertății de exprimare a mass – mediei un anumit grad de exagerare și chiar provocare.

Ce ține de probele administrate pe caz de apelant, consideră că acestea nu demonstrează în nici un fel circumstanțele pe care, potrivit art. 24 alin.(1) al Legii cu privire la libertatea de exprimare, Țurcan Timotei era obligat să le probeze, în special că

informația comunicată de pârâta/intimată ar fi defăimătoare, că ar constitui o relatare cu privire la fapte și în esență ar fi falsă, cât și existența și cuantumul prejudiciului cauzat.

Cu privire la solicitarea apelantului de a obliga intimata să publice o dezmințire, intimata indică că potrivit art. 2 al Legii cu privire la libertatea de exprimare, dezmințirea este definită ca o infirmare a relatărilor defăimătoare cu privire la fapte care nu corespund realității. Totodată, potrivit prevederilor art. 18 alin.(3) al Legii cu privire la libertatea de exprimare coroborat cu art. 26 alin.(2) al Legii cu privire libertatea de exprimare, în cererea de chemare în judecată apelantul în mod obligatoriu trebuie să indice exact relatările cu privire la fapte a căror dezmințire se solicită și textul dezmințirii. Pe când, la caz, apelantul nu a indicat care relatări cu privire la fapte solicită a fi dezmințite, iar textul propriu-zis al dezmințirii a fost invocat prin cererea de completare acțiunii, depusă de apelant doar după primirea referinței, în care intimata a invocat necorespunderea cererii de chemare în judecată cu prevederile legale. Aceste circumstanțe încă o dată confirmă faptul că Baban Cristina personal nu a răspândit nici o informație falsă legată de persoana apelantului. Ce ține de textul propriu-zis al dezmințirii invocat de apelant, considerăm că acesta este total în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Referitor la alegațiile lui Țurcan Timotei că la comunicatul de presă ar fi avut acces un număr foarte mare de persoane, mulți dintre care și-au expus părerea, acuzându-l pe apelant pe nedrept, sunt în contradicție totală cu circumstanțele cazului. Or, materialul jurnalist a fost publicat pe pagina WEB a portalului de știri NORD NEWS iar conform informației de pe această pagină WEB, până la moment, la articolul menționat sunt formulate 3 comentarii, care de fapt reprezintă preluarea aceluiași material jurnalistic de către alte agenții de știri (AgroTv, SafeNews și Unica.Md), iar pe pagina WEB de Youtube.com unde de fapt a și fost plasat materialul jurnalistic în video (https://www.youtube.com/watch?v=GgzqLy99rVM) până în ziua de azi de asemenea sunt plasate doar trei comentarii de la persoane care au următorul conținut: 1. Oricine ar fi făptașul dar cum i sa ridicat mâna sa taie copacii ?Ei sunt că și ființe vii. Pacat, multă răutate trebuie să ai în suflet. 2. Găsiţi şi traşi la răspundere după lege! 3. Doooooamne fereste. Prin urmare este absolut evident că nici un comentariu făcut de oamenii care au vizualizat materialul jurnalistic nu se referă la persoana apelantului, ci reprezintă de fapt o compătimire a intimatei pentru paguba suferită și necesitatea stabilirii persoanelor vinovate și tragerea acestora la răspundere conform legii. Or, anume acest scop a fost urmărit de Baban Cristina.

Ce ține de restul alegațiilor apelantului că nu a putut să se bucure de sărbătorile pascale și că i-ar fi fost afectată reputația în calitate de fondator și administrator S.R.L. ”ASTNORD-GRUP”, intimata consideră că de asemenea nu au fost probate de apelant, respectiv necesită a fi respinse integral de instanța de judecată.

Neîntemeiată este considerată de către intimată și pretenția apelantului prin care solicită încasarea sumei de 100.000 lei în calitate de compensație pentru prejudiciul moral suferit. Or, reieșind din prevederile art. 24 alin.(1) lit. e) al Legii cu privire la libertatea de exprimare, anume în obligația apelantului este pusă sarcina probării atât a existenței prejudiciului în general cât și a cuantumului acestuia în special. La caz însă, Țurcan Timotei nu și-a exercitat această obligație legală.

Cu privire la solicitarea apelantului de compensare a cheltuielilor de judecată în mărime de 3.100 lei, ținând cont de faptul că intimata consideră neîntemeiată acțiunea intentată de apelant, Baban Cristina consideră necesar ca și pretenția de compensare a cheltuielile de judecată să fie respinsă integral.

În temeiul circumstanțelor de fapt și de drept invocate, intimata Baban Cristina solicită instanței de apel respingerea ca neîntemeiat a apelului declarat de Țurcan Timotei.

Poziția părților în ședința de judecată:

În ședința de judecată avocatul Frecăuțan Iurii în interesele apelantului Țurcan Timotei a susținut cererea de apel din motivele de fapt și de drept invocate.

Consideră că hotărârea instanței de fond este neîntemeiată și solicită a fi casată, rejudecată cauza cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Țurcan Timotei să fie admisă.

În opinia reprezentantului apelantului, avocatului Frecăuțanu Iuri, hotărârea instanței de fond este una nemotivată fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate de către Țurcan Timotei în raport cu materialele cauzei civile și normele de drept ce reglementează acest aspect.

Menționez că instanța de fond s-a expus referitor la unele argumente dar nu s-a expus la cele mai importante aspecte ce țin de fondul cauzei. Astfel, instanța de fond nu a făcut o analiză în primul rând a declarațiilor reprezentantului TV Nord News care a relatat că, tot interviul efectuat de Baban Cristina a fost petrecut la solicitarea acesteia. Baban Cristina a invitat televiziunea la fața locului și tot ceea ce s-a declarat inclusiv și reporterii a fost din spusele lui Baban Cristina.

Un alt aspect neelucidat de instanța de fond este că nu a supus aprecierii sau mai bine zis nu s-a expus asupra sarcinii de probațiune din partea părții pârâte. Accentuează că această declarația făcută pe portalul Nord News este una foarte gravă care aduce atingere onoarei și demnității domnului Timotei Țurcan. Fiind constatat că persoana care a solicitat intervenția televiziunii a fost Baban Cristina, declarațiile expuse de reporter sunt anume din declarațiile ei.

Ceea ce ține de sarcina probațiunii, menționează că domnul Țurcanu Timotei a dus dovezi că informația răspândită îl vizează și este defăimătoare, deoarece domnul Țurcan

Timotei nu a tăiat copacii de nuci a lui Baban Cristina, nu a dat foc foișorului, nu a amenințat-o nici odată. Prin urmare toate aceste declarații nu au fost probate și dovedite de către Baban Cristina cu toate că dumneaei în calitate de pârât a avut sarcina de probațiune anume acestor argumente. Totodată, textul declarației făcute reporterului reprezintă o denigrare a onoarei și demnității și reputației profesionale a domnului Țurcan Timotei, având în vedere că ceea ce a declarat Baban Cristina nu corespunde adevărului.

A menționat că informația dată în presă de către Baban Cristina a fost făcută într-o așa manieră incompatibilă cu valorile unanim recunoscute în societate, cu normele juridice și în special acestea lezează drepturile fundamentale ocrotite de stat și anume onoarea și demnitatea persoanei.

Apelantul Țurcan Timotei în ședința instanței de apel a relatat că nu a săvârșit toate faptele de care a fost învinuit de către Baban Cristina. Menționează că i-a fost foarte neplăcută situația, susține poziția avocatului și solicită dezmințirea informației și repararea prejudiciului moral cauzat.

Intimata Baban Cristina și reprezentantul său, avocatul Ciumaș Oleg în ședința instanței de apel nu s-au prezentat, fiind citați legal, dar la data de 09.10.2024 au depus o cerere prin intermediul poștei electronice prin care solicită examinarea cauzei în lipsa intimatei și reprezentantului acesteia. Totodată solicită respingerea integrală a cererii de apel depusă de Țurcan Timotei cu menținerea fără modificări a hotărârii contestate.

Reieșind din prevederile art. 379 alin. (1) Codul de procedură civilă, neprezentarea în ședința de judecată a apelantului sau intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, citat legal despre locul, data și ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului. Instanța însă este în drept să amâne ședința dacă va constata că neprezentarea este motivată.

În circumstanțele expuse, instanța de apel constatând că procedura de citare legală a fost respectată, a dispus examinarea cauzei în lipsa părților ce nu s-au prezentat.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră că cererea de apel declarată de Țurcan Timotei, reprezentat de avocatul Frecăuțanu Iuri urmează a fi respinsă, iar hotărârea Judecătoriei Drochia sediul Rîșcani din 06 februarie 2024 menținută, din următoarele motive.

Potrivit prevederilor art. 385 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

Conform prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă statuează, că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Potrivit art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

Totodată, sarcina instanţei de apel derivă, reieşind din dispoziţiile art. 373 Cod de procedură civilă, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta. De asemenea, în limitele apelului dedus judecării, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanţe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor instanței de apel, ultima are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare (Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis contra Greciei nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

În această ordine de idei, instanţa de apel reţine că obiectul prezentei acțiuni constituie recunoașterea defăimătoare a informației relatate în comunicatul de presă cu denumirea ”Războiul” consilierilor din Petrușeni, Rîșcani. Cine a tăiat un hectar de nuci ?, care a fost publicat pe pagina WEB a portalului de ştiri www.nordnews.md: https://nordnews.md/video-razboiul-consilierilor-din-petruseni-riscani-cine-a-taiat-un-hectar-de-nuci/, obligare lui Baban Cristina să dezmintă informațiile şi să reparare prejudiciului moral.

În această ordine de idei, instanţa de apel reţine că Baban Cristina a oferit un interviu portalului Nord News în care s-a expus asupra faptului că *la începutul lunii*

aprilie anul 2023, în urma unui control efectuat la livada de nuci care îi aparţine familiei sale şi care este amplasată în apropierea de s.Petruşeni, raionul Râşcani, a depistat că unui număr mare de copaci le-au fost aplicate lovituri cu un obiect ascuţit la tulpină, mod în care i-a fost cauzat un prejudiciu în sumă de 50.000 lei. Totodată a relatat că acest eveniment a fost precedat şi de alte incidente cu care au cauzat prejudicii considerabile familiei sale, care în opinia acesteia au fost cauzate în scop de răzbunare şi din acest motiv a decis pe lângă sesizarea cazului autorităţilor competente să ofere acel interviu şi informaţii jurnaliştilor în cadrul investigaţiei efectuate de aceştia. În acelaşi interviu, Baban Cristina a relatat că a avut un conflict cu un agent economic care durează de vreo doi ani şi că agest economic este Ţurcan Timotei.

Astfel, considerând că interviul acordat de Baban Cristina portalului Nord News, conține relatări defăimătoare, afectându-i onoarea și demnitatea, Țurcan Timotei a depus prezenta cerere de chemare în judecată, solicitând obligarea pârâtei să dezmintă declarațiile defăimătoare cu aducerea scuzelor pe portalul Nord News cu încasarea din contul pârâtei în beneficiul reclamantului a prejudiciului moral.

Instanța de apel reține și faptul că materialele cauzei denotă faptul că reclamantul Țurcan Timotei era la acel moment administrator al S.C.”Astnord-Grup” S.R.L., înregistrată la ***** cu sediul*****, Republica Moldova, și deținea funcția de consilier local Petrușeni, potrivit copiei Legitimației nr.2 anexată la materialele cauzei./f.d.17/

Fiind învestită cu soluționarea cauzei în fond, prin hotărârea din 06 februarie 2024, Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Țurcan Timotei.

În materie de drept, potrivit art.32 alin. (1), (2) din Constituția Republicii Moldova, oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil. Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

Potrivit art.16 alin.(1) din Codul civil, orice persoană are dreptul la respectul onoarei, demnității și reputației sale profesionale, iar potrivit alin.(2) al aceluiași articol, orice persoană este în drept să ceară dezmințirea informației ce îi lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională dacă cel care a răspândit-o nu dovedește că ea corespunde realității.

În aceiași ordine de idei, instanța de apel menționează că potrivit alin.(8) al articolului sus-menționat, orice persoană în a cărei privință a fost răspândită o informație ce îi lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională este în drept, pe lângă dezmințire, să ceară repararea prejudiciului material și moral cauzat astfel. Cuantumul despăgubirilor pentru prejudiciul moral trebuie sa fie rezonabil și să se determine ținîndu-se cont de: a) caracterul informațiilor răspândite; b) sfera de răspândire a informațiilor; c)

impactul social asupra persoanei; d) gravitatea și întinderea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate; e) proporționalitatea între acordarea despăgubirilor și gradul în care reputația a fost lezată; f) gradul de vinovăție al autorului prejudiciului; g) măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate; h) publicarea rectificării, replicii sau dezmințirii până la pronunțarea hotărârii judecătorești; i) alte circumstanțe relevante pentru cazul dat.

De asemenea, conform art. 3 alin. (1), (2) din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei. Libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează.

Conform art. 7 alin. (1)-(3) al aceleiași Legi, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. Persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informație. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (2) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat.

În conformitate cu art.10 din aceiași Lege, orice persoană are dreptul la respectul vieții private și de familie. Dreptul la respectul vieții private și de familie nu se extinde asupra informațiilor despre viața privată și de familie răspândite cu acordul expres sau tacit al persoanei sau obținute în locurile publice când persoana nu poate conta, în mod rezonabil, pe intimitate. Nimeni nu poate fi tras la răspundere pentru că a făcut publice informații despre viața privată și de familie a persoanei dacă interesul public de a le cunoaște depășește interesul persoanei vizate de a nu răspândi informația. În cazul răspândirii informației despre viața privată și de familie cu încălcarea prevederilor alin.(3), persoana poate solicita exprimarea scuzelor și compensarea prejudiciului moral și material cauzat.

Potrivit art. 15 alin.(1) și (2) al Legii menționate, persoana care se consideră defăimată poate solicita, prin cerere prealabilă, autorului informației și/sau persoanei juridice care a răspîndit-o rectificarea sau dezmințirea informației defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor și compensarea prejudiciului cauzat. În caz de deces al persoanei defăimate, cererea prealabilă se depune de către persoana interesată. Cererea prealabilă se depune în termen de **20 de zile** de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare. Acesta este un

termen de prescripție. La împlinirea unui an din ziua defăimării, persoana nu poate solicita repunerea sa în termenul de depunere a cererii prealabile.

Potrivit materialelor cauzei și declarațiilor reclamantului date în ședința instanței de apel, Colegiul civil reține faptul că, reclamantul Țurcan Timotei luând cunoștință cu conținutul comunicatului de presă, pe rețele de socializare Facebook s-a adresat cu o cerere prealabilă către Baban Cristina f.d./11-13/, cu respectarea prevederilor art. 15 alin.(1) și (2) al Legii nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, prin care a solicitat dezmințirea informației defăimătoare din comunicatul de presă- www.nordnews.md: https://nordnews.md/video-razboiul-consilierilor-din-petruseni-riscani-cine-a-taiat-un-hectar-de-nuci/, din 03.04.2023 pe portalul Nord News, exprimarea scuzelor și compensarea prejudiciului cauzat în mărime de 100000 lei. Cerere prealabilă remisă în adresa pârâtei, conform avizului de recepție nr.DS8000038954AR a fost recepționată la 20.04.2023 a fost recepționată de către Grosu- mama pârâtei /f.d.14/, însă a rămas fără un careva răspuns.

În temeiul art. 24 alin. (1), (2) din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, reclamantul trebuie să dovedească următoarele: a) pârâtul a răspândit informația; b) informația îl vizează și este defăimătoare; c) informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă; sau d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; e) existența și cuantumul prejudiciului cauzat.

Pârâtul trebuie să dovedească următoarele: a) informația nu este defăimătoare și/sau nu îl vizează pe reclamant; b) informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; c) la momentul răspândirii informației, deși a luat toate măsurile de diligență, nu putea ști că prin acțiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; d) informația răspândită este de interes public.

De asemenea, conform art. 10 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.

În conformitate cu § 2 al art. 10 din Convenție, exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

La caz, Colegiul civil reține că apelantul Baban Cristina pretinde a fi defăimătoare și care-i lezează onoarea și demnitatea, comunicatul de presă pe portalul Nord News de către Baban Cristina, intitulat ”Războiul” consilierilor din Petrușeni, Rîșcani. Cine a tăiat un hectar de nuci?”, și anume: ”... că i-ar fi tăiat o parte din livada de nuci și că ar ara imașurile din sat. Ieri, Cristina Baban a descoperit că 70 de pomi de nuci au fost doborâți. Femeia dă vina pe alesul local Timotei Turcanu, cu care au un conflict deja de doi ani. …”.

Cu referire la circumstanțele cauzei și pretențiile reclamantei/apelantă din acțiune, Colegiul civil reține că în practica sa, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a făcut distincții între declarații de fapt și judecăți de valoare. În timp ce existența faptelor poate fi dovedită, adevărul judecăților de valoare nu poate fi dovedit.

În aceiași ordine de idei, potrivit art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare definește noțiunile ca: - **judecată de valoare** - opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit. **Judecată de valoare fără substrat factologic suficient** - judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată până la falsitate.

Mai mult ca atât, instanța de apel concluzionează că și atunci când o declarație constituie o judecată de valoare, proporționalitatea unei imixtiuni poate depinde de faptul dacă există o bază faptică suficientă pentru declarația respectivă.

Conform jurisprudenței CEDO - pedepsirea unui jurnalist pentru că sprijină răspândirea afirmațiilor făcute de o altă persoană ar stânjeni serios contribuția presei la discutarea chestiunilor de interes public și nu ar trebui acceptată decât dacă este justificată de motive serioase legate de acea situație particulară (Jersild vs Danemarca, hotărârea din 23 septembrie 1994, Seria A nr.298, § 35).

Reieșind din circumstanțele constatate, instanța de apel menționează că interviul acordat de Baban Cristina, care se pretinde a fi defăimător pentru Țurcan Timotei, reprezintă nu altceva decât niște judecăți de valoare, or, cerința de a dovedi adevărul judecăților de valoare, încalcă însăși libertatea de opinie, care este o parte fundamentală a dreptului asigurat de articolul 10 al Convenției (cazul Jerusalem vs Austria, nr.26958/95, par.42, CEDO 2001-11).

Prin urmare, nu este necesară interferența în libertatea de exprimare în privința declarațiilor invocate a fi defăimătoare, or, dreptul la libertatea de exprimare este aplicabil nu numai în cazul unei “informații” sau “idei” care sunt primite în mod favorabil sau privite ca inofensive sau ca o chestiune de indiferență, dar și în cazul în care ofensează, șochează sau deranjează statul sau orice parte a comunității.

Instanța de apel ține să precizeze că nici propoziția ”...Femeia dă vina pe alesul local Timotei Țurcanu, cu care au un conflict deja de doi ani” nu poate servi un temei de atragere a pârâtei/intimată la răspundere pentru defăimare, deoarece aceasta reprezintă concluzia jurnalistică inclusă în interviu, iar propoziția ”... A fost un conflict cu un agent economic care durează de vreo doi ani cu privire la imaşurile arate. Veți vedea că și drumurile sunt arate. Nu ne mai putem deplasa printre imașuri. Este agentul economic Turcanu Timotei...”, or, admiterea unei acțiuni prin prisma relatărilor respective, duce la o limitare excesivă a libertății de exprimare.

Astfel, instanța de apel consideră întemeiată concluzia primei instanțe și nu poate reține argumentele apelantului cu referire la lezarea onoarei și demnității, or, nici în cadrul instanței de fond și nici în instanța de apel, nu au fost prezentate careva probe concludente și pertinente care ar demonstra cu certitudine că onoarea, demnitatea reclamantului/apelant a fost afectată, prin comunicatul de presă oferit de pârâta/intimată.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel apreciază ca întemeiată concluzia primei instanțe și, respectiv, consideră irelevante pretențiile apelantului privind obligarea de a exprima scuze, deoarece, potrivit art. 33 din Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08 iulie 2011, la examinarea cererii de chemare în judecată cu privire la apărarea vieții private și de familie, instanța de judecată va stabili dacă interesul public de a cunoaște această informație depășește interesul persoanei vizate de a nu răspândi informația. Dacă se constată că cererea de chemare în judecată este întemeiată, la cererea reclamantului, instanța de judecată, prin hotărâre judecătorească, obligă pârâtul să își ceară scuze și, după caz, să compenseze prejudiciile cauzate.

Reiterând concluziile primei instanțe, Colegiul civil evidențiază că, în privința constatării încălcării dreptului la respectarea onoarei și reputației profesionale prin interviul acordat portalului de știri Nord News de către Baban Cristina, nu și-au regăsit confirmare din materialele cauzei, de altfel, norma legală citată supra, condiționând obligarea părții să aducă scuze publice, în cazul constatării că cererea de chemare în judecată este întemeiată.

Totodată, după cum corect a remarcat și prima instanță, deși Baban Cristina și-a expus opinia cu referire la incidentele suportate de către familia sa în ultimii doi ani, totuși din informația plasată pe pagina WEB indicată se deduce cert că comunicatul de presă reprezintă un material jurnalistic efectuat de către reprezentantul portalului de știri, Tocaiuc Natalia, prin urmare Baban Cristina nu este autoarea acestui material jurnalistic, deși a manifestat inițiativă în realizarea acestui material, ca persoană prejudiciată în urma unor acțiuni care au cauzat prejudicii majore ei și familiei acesteia. În așa mod, din acțiunile și declarațiile pîrîtei se deduce scopul sesizării ilegalităților comise în privința

drepturilor sale, aplicînd în acest sens metodă investigației jurnalistice, dar și sesizarea autorităților competente în vederea stabilirii persoanelor vinovate.

Reține Colegiul Civil, în acord cu poziția instanței de fond că din declarațiile expuse în reportajul jurnalistic, mai ales din însuși textul expus de Baban Cristina nu rezultă cert că aceasta l-ar fi acuzat de comiterea unor fapte ilegale pe reclamant, indicînd doar despre faptul că se află în relații tensionate cu familia Țurcan de mai mult timp, însă fără a indica în mod expres asupra unor acțiuni presupus a fi ilegale ale Țurcan Timofei.

Sub acest aspect Colegiul notează că, din conținutul informațiilor expuse de către pârâta/intimată Baban Cristina, în spațiul public, se atestă că declarațiile făcute de pârâtă în spațiul public nu cumulează cele 3 condiții necesare pentru a permite reclamantului-intimat rectificarea sau dezmințirea informației, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat, în conformitate cu art.7 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, citat supra, şi anume: declaraţiile trebuie să îndeplinească aceste 3 condiţii cumulativ: a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informație.

La acest compartiment Colegiul reține că, aceste declarații poartă un caracter general, o opinie, se bazează pe un substrat factologic suficiente, deoarece incidentele au avut loc, și aceste circumstanțe sunt confirmate prin multitudinea actelor întocmite de diferite autorități, relațiile tensionate între familii persistă, fapt recunoscut și însăți de către reclamant în ședința de judecată, prin urmare nu există temei de apărare a onoarei şi demnității, deoarece reclamantul nu a probat prin ce anume a fost lezată demnitatea şi onoarea lui personală, or declarațiile pârâtei/intimate Baban Cristina poartă un caracter de judecată de valoare sau opinie şi atitudine personală vizavi de subiectul expus în respectivul articol, precum și din informația comunicată în acel comunicat nu se Țurcan Timotei nu se identifică ca persoana care ar fi comis acele fapte ilegale ci ca persoana cu care intimata și familia acesteia ar avea relațiile tensionate de mai mult de doi ani, fapt confirmat și prin comentariile lăsate de persoane care au vizionat acel comunicat de presă, în care acestea exprimă compătimire față de intimată regretul cu privire la cele întâmplate și nu se referă nicidecum la persoana reclamantului/apelant.

La acest segment Colegiul reţine, că potrivit art.1998 alin.(1) din Codul Civil, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune. Potrivit alin.(2), prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăţie se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege. Potrivit alin.(3) al aceluiași articol, o altă persoană decît autorul prejudiciului este obligată să repare prejudiciul numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Astfel, legiuitorul statuează că răspunderea delictuală civilă survine în rezultatul încălcării unei obligații legale cu caracter general, care revine tuturor de a nu leza drepturile altora prin fapte ilicite. Răspunderea delictuală se naște prin încălcarea unor drepturi absolute ale persoanei vătămate. Pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic, este obligatorie existența unui delict, care include în sine elementele obligatorii: - prejudiciul, - fapta ilicită, - raportul cauzal dintre faptă și prejudiciu și - vinovăția. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții.

Prin urmare, cazurile de reparaţie a prejudiciului moral cauzat fără vinovăţie sunt prevăzute expres în alin. (3) al art.2036 din Codul Civil, însă ele nu includ cazul apărării onorii, demnităţii şi reputaţiei profesionale. Din aceste considerente, Colegiul conchide că prejudiciul moral şi material se repară exclusiv în cazurile când răspânditorul informaţiei false şi vătămătoare a acţionat cu vinovăţie.

Conform prevederilor art.2037 alin.(1) Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate.

La fel, Colegiul învederează că, pentru a stabili dacă interferenţa poate fi justificată conform paragrafului 2 al art.10 CEDO, este necesar de a stabili dacă aceasta este „stabilită de lege", urmăreşte un scop legitim conform acelui paragraf şi „este necesar într-o societate democratică" (Lingens v. Austria, pp. 24-25, §§ 34- 37). Ca o chestiune de principiu, noţiunea de „necesar" trebuie să fie înţeleasă ca o „necesitatea socială impetuoasă", care trebuie să fie proporţională cu scopul legal urmărit (Goodwin v. the United Kingdom, Reports 1996-11, pp. 500-01, § 40, and Worm v. Austria, Reports 1997-V, p. 1551, § 47).

Precum a notat Curtea de la Strasbourg (Siirek v. Turkey (No. 1) [GC], no. 26682/95, § 61), „art. 10 § 2 din Convenţie lasă doar mici restricţii în cazul discursurilor politice sau dezbaterilor pe chestiuni de interes public." „acestea trebuie să fie interpretate restrictiv iar necesitatea pentru oricare limitări trebuie să fie convingător instituită" (The Observer and The Guardian v. the United - Kingdom, seria A no. 216, p. 30, § 59).

Din considerentele expuse supra, Colegiul atestă că este nefondată acţiunea înaintată de Țurcan Timotei, motiv pentru care aceasta urmează a fi respinsă, concluzie

ce generează necesitatea menținerii fără modificări a hotărârii contestate a instanţei de fond.

Or, în contextul constatărilor expuse supra, Colegiul reţine că potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr.3 din 20.01.2015, §41 importanţa principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură şi pentru autoritățile publice şi private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceştia să acţioneze în limitele atribuţiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, instanţa de judecată nu constituie o excepție de la regulă.

Astfel, sacrificarea principiului preeminenței dreptului în sensul impunerii unei alte conduite decât cea prescrisă de către legislator va avea inter alia drept efect defavorizarea procesuală a intimatului, deoarece asemenea acţiuni nu pot fi admise de către instanţa de judecată decât în condiţiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acţiunile arbitrare ale instanţe sunt incompatibile testului de imparțialitate obiectivă perceput de un observator informat şi dezinteresat. Imparțialitatea este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare, ea privește nu doar hotărârea însăşi, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, potrivit definiției date în jurisprudența CEDO noțiunii de certitudine legală, se menționează inter alia că legislația naţională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-şi reglementa comportamentul în sensul posibilității obținerii unor ”consultații adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acţiuni (Sunday Times v UK 26.04.1979, § 49).

Certitudine legală impusă inter alia regulilor de procedură civilă în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile reclamantului, cât şi ale pârâtului, motiv pentru care instanța de judecată, nu este în drept de a substitui voinţa legislatorului materializată în conținutul normelor de drept de procedură civilă și cele materiale.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituţiei Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curţii Constituţionale, (hotărârea Curţii Constituționale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităţilor lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Mai mult decât atât, în conformitate cu prevederile art.9 CPC, instanței de judecată îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfășurarea procesului, pe principiile de

contradictorialitate şi egalitate a părților în drepturi (art.26 CPC), motiv din care exonerarea unui participant la proces de obligația legală reprezintă în esență o favorizare nejustificată, în frauda regulilor unui proces echitabil.

Astfel nu pot fi reținute ca întemeiate argumentele invocate în apel precum că instanța de fond incorect a constatat circumstanțele cauzei, incorect a aplicat normele de drept material și a pronunțat o hotărâre ilegală și neîntemeiată, or în speță s-a constatat că instanța de fond a apreciat probele, a determinat circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, care au fost stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii și în final a emis o hotărîre corectă.

În consecinţă, instanţa de apel, prin prisma jurisprudenţei CEDO şi anume cauza Rebait şi alţii contra Franţei, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde Comisia a menţionat că „... art. 6 § 1 al Convenţiei, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de şanse de succes”, consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată la caz a normelor de drept material sau procedural de către instanţe.

În context, Colegiul civil menționează că fiind o trăsătură esențială a apelului, efectul devolutiv constă în provocarea unei noi judecăți de fond, atât cu privire la problemele de fapt, cât și cu privire la cele de drept, în limitele stabilite prin cererea de apel, astfel circumstanțele și probele care nu au putut fi prezentate în prima instanță, dar au o importanță majoră în soluționarea litigiului urmează să fie prezentate în instanța de apel.

În acest sens, pe lângă faptul că atât în prima instanță, cât și în instanța de apel, a fost constatată netemeinicia pretențiilor înaintate de Țurcan Timotei, Colegiul civil remarcă că apelantul a făcut o sinteză a normelor legale și circumstanțele de fapt deja constatate și elucidate pe deplin de prima instanță, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță a adoptat o hotărâre legală, întemeiată și bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, iar cererea de apel este una nefondată, instanța de apel ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și a menține hotărârea.

Din considerentele menționate, Colegiul civil consideră necesar de a respinge apelul declarat de Țurcan Timotei și a menține hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani

din 06.02.2024 , emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Țurcanu Timotei către Baban Cristina cu privire la recunoașterea drept defăimătoare a informației și repararea prejudiciului moral.

Conform art. 82 CPC, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a pricinii.

În acest sens, Colegiul consideră oportun de a relata prevederile art. 94 alin. (1) CPC, care reglementează că instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului - proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului. În această ordine de idei Colegiul civil reține că partea care a avut câștig de cauză nu a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată.

Conducându-se de prevederile art. 385 lit. a) Codul de procedură civilă, Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți,-

decide:

Respinge apelul declarat de Țurcan Timotei.

Menține hotărârii Judecătoriei Drochia sediul Rîșcani din 06 februarie 2024, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Țurcanu Timotei către Baban Cristina cu privire la recunoașterea drept defăimătoare a informației și repararea prejudiciului moral.

Decizia este definitivă, fiind cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedintele ședinței, judecător **Elena Grumeza**

Judecătorii **Natalia Costaș** **Ivan Parii**